

Column over Exodus 1,2

De dochter van de farao is een heel dapper mens. Ze kent natuurlijk de opdracht van haar vader om alle joodse jongetjes om te brengen, en ze weet ook ongetwijfeld dat ze nu te maken heeft met zo'n jongetje. Ze vertrouwt erop dat haar bedienden de farao niet zullen verklappen dat ze een joods jongetje uit het water haalt en een joodse vroedvrouw inschakelt. Ze durft hem kennelijk niet meteen mee te nemen, dat zou teveel opvallen. Als hij wat groter is verzint ze wel wat. Officieel adopteren of zoiets. Als de zus van Mozes de goede afloop aan haar moeder vertelt, zal die wel gedacht hebben: "vest op prinses geen vertrouwen. Op prinsessen is een andere zaak".

Hoe komt het dat de prinses deze risico's neemt? Ik denk omdat het een baby is, die ook nog huilt. Hulpeloos, moederloos, verlaten en huilend. Toen ging ze direct voor de bijl.

En zo gaat dat altijd. Kom je rechtstreeks in contact met een hulpeloos kind, dan doe je daar wat mee, dan help je.

Het is een natuurlijke reactie, niet alleen bij mensen, maar ook bij jonge zoogdieren en vogels. Kinderen en sommige dieren zijn bij hun geboorte hulpbehoevend, afhankelijk van hun ouders. Ze hebben een voorkomen, een uitstraling, waardoor de ouders en andere volwassenen hen beschermen en verzorgen.

Dieren die direct na de geboorte hun weg zelfstandig kunnen gaan, zien er uit als kleine volwassenen, hebben geen uiterlijk dat beschermende gevoelens oproept. Slangen b.v., of hagedissen. Ik heb dit uit een artikel in de National Geographic.

Bij mensen gaat mededogen verder dan bij dieren. Volwassenen die om bescherming vragen of het zichtbaar nodig hebben, zullen die gevoelens ook oproepen, zeker als er direct contact is, persoonlijk en ook via de tv. Denk aan slachtoffers van rampen, zoals nu in Haïti.

Vaak werkt dit niet als er regels zijn opgesteld die afstand tussen hulpvrager en hulpgever scheppen. Ook als de bedoelingen goed zijn, dan gaat het soms toch fout.

- De leraar weet waaraan het schort in zijn klas, beter dan de plannenmaker in Den Haag.
- De dokter of zuster ziet wat zieken of ouderen nodig hebben, beter dan de buromanager.
- De ambtenaar die een asielzoeker aanhoort is niet de persoon die over de aanvraag beslist.

Door zulke bureaucratische regels worden echte asielzoekers afgewezen, kan aan leerlingen te weinig aandacht worden besteed, wordt aan zieken en ouderen onvoldoende of verkeerde zorg gegeven, en kunnen zomaar andere vormen van onrecht worden veroorzaakt.

Het is de strijd tussen vertrouwen geven en daarmee risico lopen. Of om bepaalde redenen of uit wantrouwen teveel regels stellen en daarmee onrecht kunnen veroorzaken. Daarmee worstelt de mensheid, op weg naar de ideale maatschappij.

Het verhaal van vanmorgen laat zien dat vertrouwen geven sterke papieren heeft.

Terug naar het verhaal van Mozes en hoe de prinses het verder beleefde.

"In zijn functie als farao had mijn vader er moeite mee dat de jonge Mozes bij mij aan het hof kwam. Gelukkig had hij als vader voldoende vertrouwen in mij. Mozes is een paar jaar bij me geweest, en toen was hij ineens weg, wegens ruzie of een vechtpartij of zoiets.

Jaren later heb ik hem nog één keer gesproken, toen hij met een stel tovenaars bij mijn vader was geweest. Hij zei dat zijn volk geen godsdienstvrijheid had en werd uitgebuit en onderdrukt.

Mijn man Geert was het daar helemaal niet mee eens. Ze kosten ons een hoop geld en ze zijn te lui om te werken en hun godsdienst deugt niet. Als ze weg willen: prima. Laat ze maar oprotten!!

Ik zit nu in een bejaardenhuis. Mozes en zijn volk zijn al lang weg, en dat gaf ons een hoop ellende. We hebben nu een vredesverdrag met hen, een begin van vertrouwen dus. Maar nu zijn ze begonnen om alweer een hek te bouwen. Ik ben niet optimistisch, ik hoop toch dat het ooit nog goed komt
Leen den Boer